

Lietuvoje minint valstybės atkūrimo 100-metį, netradiciškai žvelgiame į netikėčiausias praėjusio amžiaus suktybes ir korupcines bylas. Šiandien ne viena iš šių istorijų gali pasirodyti netikėta, tačiau iš tiesų per 100 m. ne tiek daug ir pasikeitė. Ir tarpukario Lietuvoje būta „oligarchų“, pralobusių abejotinomis aplinkybėmis, papirkinėjusių valdininkus ir naujai sukurtai kariuomenei siūliusių pirkti „auksinius šaukštelių“. Tiesa, tai buvo kiaulės...

Štai žinomas tarpukario Kauno notaras Kazys Škėma per žemės reformą jam gerai sumokėdavusiems dvarininkams sumaniai „talkininkavo“ apgaudinėjant valstybę: įformindavo suklastotus dokumentus, kuriuose buvo nurodytas mažesnis žemės plotas. Mažiau žemės – mažiau nusavindavo. Paprasta.

Sakote, kad šių laikų bankininkai godūs? Tereikia prisiminti, kad pirmasis nepriklausomos Lietuvos finansų ministras Martynas Yčas, laikomas vienu iš lietuviškos bankininkystės bei pramonės pradininkų, tarpukariu Prekybos ir pramonės bankui grimztant į bankrotą, turėjo drąsos iš banko kasos pasiimti dideles pinigų sumas ir jas perskolinti verslininkams ir prekybininkams už 200 proc. metinių palūkanų.

O ar galėtumėte pasakyti, į kokią šalį, pasinaudodami Lietuvos diplomatiniu paštu, Vokietijoje nupirktas prekes – sachariną, cukrų, šnapsą ir papirosus – gabeno Pirmosios Respublikos diplomatai? Kaimyninėje Rusijoje valdant bolševikams tvyrojo skurdas, tad nepasinaudoti netikrinamu diplomatiniu paštu buvo per didelė pagunda.

Dar daugiau – siekiant prekes parduoti bolševikams, reikėjo turėti neeilinių korupcinių įgūdžių, kuriais mūsų diplomatai netruko pasinaudoti. Buvo netgi sudarytas lengviausiai paperkamų Rusijos pareigūnų sąrašas. Štai jums ir žymioji „Sacharino byla“.

Palyginti neseniai nuskambėjusi „Auksinių šaukštų“ byla iš tiesų yra labai panaši į kitą tarpukario bylą: tūlas Seimo narys ir Ūkininkų sąjungos pirmininkas Feliksas Mikšys ir vicepirmininkas dr. Eliziejus Draugelis, susidėję su Marijampolės ūkio banko direktoriumi Juozu Bergu, nutarė pasipinigauti pigius lašinius iš Vokietijos parduodami kaip aukštos kokybės lašinukus iš Klaipėdos, tais laikais labai vertintus. Iš Vokietijos atvežti importiniai amerikietiški lašiniai buvo žymėti, bet tai nesutrukdė: jie lašinių antspaudus su raidėmis USA tiesiog nuskusdavo. Taip gimė garsioji „Lašinių skutimo byla“.

O štai vienas garsiausių tarpukario Lietuvos korupcijos skandalų, susijęs su kontrabanda į Lietuvą, tuometiniam Vyriausybės vadovui ir finansų ministrui Vytautui Petruliui baigėsi liūdnai – sėdo kalėjiman. Vienoje byloje susimaišė ir kyšio ėmimas, ir piktnaudžiavimas tarnybine padėtimi. Jo vadovaujama vyriausybė ir Finansų ministerija uždraudė įvežti į

Lietuvą papirosus, šnapsą, žuvis, javus, net degtukus. Visos šios prekės buvo pigesnės kaimyninėse šalyse.

O draudimą apeiti buvo lengviausia to paties draudimo autoriams: V. Petrulis pats netrukus išduodavo leidimus įvežti draudžiamas prekes, imdamas už tai kyšius. Kasmet susidarydavo apie 20 tūkst. litų sumelė...

Dar daugiau – tas pats Finansų ministras p. V. Petrulis buvo kaltinamas, kad privėlė machinacijų ir kaldindamas naujuosius litus – tiesiog sumažindavo sidabro kiekį juose, o likusius brangaus metalo likučius – susišluodavo savo kišenėn.

Nemažiau drąsiu sukčiumi pasirodė ir buvęs tarpukario Lietuvos Pašto valdybos direktorius Adolfas Sruoga, kuris savo spaustuvėje spausdino padirbtus Lietuvos pašto ženklus, o vėliau juos platino per Vokietijos pirklius. Kad „bizniukas“ būtų pelningesnis, jis specialiai padirbtuose pašto ženkluose priveldavo klaidų, o tokie ženklai kolekcionierių buvo superkami dar brangiau!

Tarpukariu maisto pramonė buvo pakilime; nenuostabu, juk Lietuva – agrarinis kraštas. Kaip greitai pralobti gerai žinojo tuomet vienos stambiausių maisto pramonės įmonių, bendrovės „Maistas“ direktorius Jonas Lapėnas.

Jo vadovaujama bendrovė sugalvojo: jei vertingas ir brangus bekonas bent kilogramu viršija numatytą 100 kg. svorį – jis automatiškai tampa pigia lašinine kiaule. Ūkininkai gaudavo nepalyginamai mažesnę atlygį, o bendrovė „Maistas“ sunkesnius bekonus realizuodavo dar brangiau... Taip buvo pasisavinti net 6 mln. litų (tarpukario litas buvo nepalyginamai vertingesnis, nei atkūrus Antrąją Respubliką)!

Kviečiame dalyvauti garsiausių Lietuvos 100-mečio suktybių viktorinoje ir sužinoti dar daugiau!

<https://discover.apester.com/media/5ab39290aa68ce433037c17e?src=link> (nuorodą nukopijuoti į naršyklės langą)

